

Kulturdepartementet

UR dnr 13/2022

Enheten för medier och demokrati

Ku2022/00647

SVERIGES UTBILDNINGSRADIO AB:S YTTRANDE ÖVER BETÄNKANDET "INNEHÅLLSVILKOR FÖR PUBLIC SERVICE PÅ INTERNET OCH ORDNINGEN FÖR BESLUT VID FÖRHANDSPRÖVNING " (SOU 2022:5)

Sveriges Utbildningsradio AB (UR) har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande och får härmed anföra följande.

4.5.1 INNEHÅLLSVILKOR PÅ INTERNET UNDER INNEVARANDE TILLSTÅNDSPERIOD

Förslag: Regeringen får besluta att programrelaterade villkor som anges i radio- och tv-lagen ska gälla för sändningar av ljudradio, tv och sökbar text-tv samt för tillhandahållanden av beställradio och beställ-tv genom tråd där verksamheten finansieras med public service-avgift. Motsvarande villkor ska finnas i ett gällande sändningstillstånd för ljudradio eller tv och får bara ställas upp för den tid sändningstillståndet gäller. Ett beslut får inte innehålla andra programrelaterade villkor än dem som programföretaget har godtagit.

UR delar utredningens bedömning att för det fall villkor ska införas för public service innehåll på internet under innevarande tillståndperiod görs det lämpligast genom nya bestämmelser i radio- och tv-lagen i anslutning till de nuvarande bestämmelserna om tillstånd och tillståndsvillkor för sändningar i marknätet som anger vilka innehållsvillkor som får ställas för public services verksamhet genom tråd. UR delar vidare utredningens bedömning att den närmare utformningen av villkoren sedan beslutas i regeringsbeslut och att dessa villkor även ska förankras genom beslut i riksdagen.

UR instämmer i utredningens förslag att inga andra villkor än de som motsvaras av villkor i ett gällande sändningstillstånd ska få ställas och att villkor endast får ställas upp för den tid som sändningstillståndet gäller. UR instämmer också i utredningens bedömning att det är viktigt att programrelaterade villkor ska godkännas av respektive programföretag och UR tillstyrker därför utredningens förslag i denna del.

I likhet med utredningen anser UR att det vore önskvärt om hela public services verksamhet omfattas av samma villkor vad gäller möjligheterna till uppföljning och granskning och att innehållsvillkoren ska gälla för alla UR:s publiceringar. Det är också skälet till att UR är positiv till de föreslagna ändringarna i yttrandefrihetsgrundlagen.

UR beklagar därför att utredningens förslag är begränsa så tillvida att de endast omfattar UR:s sändningar och tillhandahållanden på UR Play (beställradio och beställ-tv) vilket innebär att det även framgent kommer att finnas en viss otydlighet för användarna kring vilka villkor och möjligheter till granskning som gäller för public services olika publiceringar. Detta eftersom varken text och bild eller publicering av ljud och bild som inte är beställradio/-tv kommer att omfattas av de nya villkoren.

UR har dock förståelse för att utredaren med sitt korta utredningsuppdrag inte har haft möjlighet att utreda och föreslå en annan lösning än den som följer radio- och tv-lagens tillämpningsområde och UR tillstyrker därför utredningens förslag för innevarande tillståndsperiod.

4.5.2 Vilka av nuvarande innehållsvillkor är lämpliga att ställa upp för PS-verksamhet på internet under resterande delen av tillståndsperioden.

Förslag: Villkor om opartiskhet och saklighet, genmäle, förbud mot och villkor för reklam och andra annonser, sponsrade program och produktplacering bör kunna ställas upp under den återstående delen av tillståndsperioden.

Förslag: Radio- och tv-lagen bör ändras på så sätt att krav på beriktigande gäller även för uppgifter som förekommit i ett tv-program i en sändning eller ett tillhandahållande genom tråd som inte är reklam och där verksamheten finansieras med public service-avgift.

Regeringen får besluta att villkor om beriktigande ska gälla för sändningar av ljudradioprogram och tillhandahållanden av beställradio genom tråd där verksamheten finansieras med public serviceavgift.

Utredningen har haft i uppdrag att bedöma vilka av nuvarande innehållsvillkor som gäller för public service-företagens sändningar i marknätet som är lämpliga att ställa upp för verksamheten på internet. Utredaren har bedömt att vissa villkor i sin nuvarande utformning inte är lämpliga att föra över på verksamheten på internet, utan att en bedömning måste göras av varje enskilt villkor. UR delar denna bedömning.

UR har inget att invända mot utredningens förslag att villkor om opartiskhet och saklighet, genmäle, beriktigande, förbud mot och villkor för reklam och andra annonser, sponsrade program och produktplacering bör kunna ställas upp för beställradio och beställ-tv under den återstående delen av tillståndsperioden.

UR vill dock peka på att även dessa villkor är utformande för sändning. Detsamma gäller den praxis som utvecklas i Granskningsnämnden rörande dessa villkor vilket måste beaktas vid tillämpningen.

4.5.4 Granskningsnämndens uppdrag

Bedömning: Någon ändring i granskningsnämnden för radio och tv:s uppdrag krävs inte för att nämnden i efterhand ska kunna granska om public service-innehåll på internet uppfyller de programrelaterade villkor som ställts upp enligt bestämmelser i radio och tv-lagen.

Förslag: Förordningen med instruktion för Myndigheten för press, radio och tv ändras på så sätt att en anmälan till granskningsnämnden för radio och tv som avser ett program som tillhandahållits i beställradio eller beställ-tv och där villkor gäller enligt beslut av regeringen ska göras inom tre månader från att tillhandahållandet inletts.

UR delar utredningens bedömning att det inte behövs någon ändring i uppdraget till granskningsnämnden för radio och tv för att nämnden även ska kunna granska om innehåll på internet uppfyller villkor som ställs upp enligt bestämmelser i radio- och tv-lagen.

UR tillstyrker utredningens förslag att endast sändningar och tillhandahållanden som görs tillgängliga för allmänheten från och med den tidpunkt som villkoren har trätt i kraft kan prövas. UR delar även utredningens bedömning att det måste finnas en tidsgräns för hur länge sändningar och tillhandahållande genom tråd kan anmälas till granskningsnämnden för radio och tv. UR tillstyrker därför utredningens förslag om att en anmälan måste göras inom tre månader från det att tillhandahållandet har inletts.

4.5.5 Sanktioner vid överträdelser av innehållsvillkor för verksamhet på internet

Förslag: Vid överträdelser av innehållsvillkor för verksamhet på internet bör granskningsnämnden för radio och tv kunna besluta om sanktioner i form av offentliggörande och särskild avgift.

UR har inget att invända mot utredningens förslag. UR vill dock peka på oklarheten av hur ett offentliggörande kan göras i en digital miljö för att säkerställa att offentliggörandet i största möjliga utsträckning når de användare som har tagit del av det fällda programmet. Detta eftersom en skriftlig information enligt utredningens förslag inte torde vara tillräckligt då text inte omfattas av utredningens förslag.

4.5.6 Uppföljning av innehåll på internet under innevarande tillståndsperiod

Bedömning: De villkor som föreslås gälla även för sändningar och tillhandahållanden på internet bör omfattas av granskningsnämndens årliga uppföljning av public service-uppdraget under innevarande tillståndsperiod.

UR delar utredningens bedömning att det är av vikt att villkor som gäller för verksamheten på internet redovisas i de årliga public service-redovisningarna. UR tillstyrker därför att granskningsnämndens årliga uppföljning avser även de villkor som gäller för sändningar och tillhandahållanden genom tråd.

4.6 En övergång till ett mer teknikneutralt public service-uppdrag

UR delar utredningens bedömning att det är viktigt att en framtida reglering värnar public service oberoende, legitimitet och relevans samt dess unika roll i det svenska medielandskapet och att regleringen bör vara tydlig och förutsägbar. Det viktiga är således inte hur, utan att principerna som styr nuvarande tillstånd upprätthålls, i en ny reglering så att UR kan fortsätta att bedriva en programverksamhet som präglas av oberoende och stark integritet, och som

bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället.

Det är enligt UR även viktigt att en framtida teknikneutral reglering omfattar public service-företagens hela verksamhet. Med tanke på den allt snabbare tekniska utvecklingen och användarnas förändrade medievanor är det omöjligt att med säkerhet kunna förutsäga hur distributionen på medie- och utbildningsmarknaden kommer att utvecklas. Ett kommande teknikneutralt uppdrag får därför inte ges sådana begränsningar att det riskerar att bli föråldrat under den kommande åttaåriga tillståndsperioden.

Med sitt unika kunskapsuppdrag inom public service vill UR bidra till att lösa viktiga samhällsutmaningar och bidra till att minska kunskapsklyftorna i samhället. Avgörande för att UR ska kunna uppfylla detta uppdrag är att UR:s innehåll finns och är synligt där användarna finns. En teknikneutral reglering måste därför möjliggöra för UR att välja det distributionssätt som är mest ändamålsenligt för att nå respektive målgrupp.

UR delar utredningens bedömning att den mest lämpade lagtekniska lösningen för ett kommande teknikneutralt uppdrag är lagreglering kombinerat med ytterligare styrdokument.

När det gäller frågan om en sådan lagreglering bör ske genom en särskild public service-lag eller genom en reglering i radio- och tv-lagen så kan UR i likhet med utredaren se att det finns ett antal styrkor i alternativet med ny public service-lag som möjliggör att tydligare formulera public services uppdrag och oberoende. Men vilket alternativ som slutligen bör väljas kan dock inte avgöras förrän man har tagit ställning till vad lagregleringen ska innehålla. En kommande public service-utredning bör därför ges i uppdrag att ytterligare utreda vad som ska regleras i lag och hur den lagregleringen bäst utformas.

Det är även viktigt att en kommande utredning ges i uppdrag att utreda inte bara hur de innehållsrelaterade villkoren ska regleras i en framtida teknikneutral reglering utan även övriga villkor i dagens sändningstillstånd.

5. Ordning för beslut vid förhandsprövning

Förslag: Myndigheten för press, radio och tv bör fatta beslut vid en förhandsprövning. Beslutet bör kunna överklagas till domstol.

Såsom UR anfört tidigare delar UR inte utredningens bedömning att systemet med förhandsprövning är förenlig med yttrandefrihetsgrundlagen och då bland annat förbudet mot hindrande åtgärder i YGL 1 kap 11 § andra meningen.

Även om förhandsprövningen inte innefattar någon granskning av ett bestämt innehåll med i förväg kända yttranden så kommer en förhandsprövning innebära en bedömning av om ett visst innehåll ska få tillhandahållas eller inte. Förhandsprövningen står därmed enligt UR i strid med förbudet mot hindrande åtgärder.

UR avstår ifrån att ta ställning i frågan vilket organ som ska fatta det slutliga beslutet vid en förhandsprövning men vill peka på vikten av att den som ska fatta beslutet är väl förtrogen med public service, dess uppdrag och verksamhet samt förutsättningar för programverksamhetens olika delar och dess skilda förutsättningar för att kunna bedöma det samhälleliga värdet av en tjänst. UR kan också konstatera att ett myndighetsbeslut med överklagandemöjlighet, med de

handläggningstider som förvaltningsdomstolarna har, riskerar att allvarligt skada public services innovativa verksamhet.

6. Ikraftträdande

6.1 Villkor för public service-företagens innehåll på internet

Förslag: *Författningsändringarna med villkor för public serviceföretagens innehåll på internet bör träda i kraft den 1 juli 2023. Beslutar regeringen med stöd av de föreslagna bestämmelserna att villkor ska gälla för sändningar och tillhandahållanden av public service genom tråd bör villkoren gälla för tid efter regeringens beslut, eller från den senare tidpunkt som regeringen bestämmer i beslutet. Den föreslagna bestämmelsen om beriktigande av uppgifter i tv-program som sänts eller tillhandahållits genom tråd bör träda i kraft vid samma tidpunkt och tillämpas på sändningar och tillhandahållanden som gjorts efter tidpunkten för ikraftträdandet.*

UR har inget att erinra mot förslaget.

6.2 Ordningen för beslut vid förhandsprövning

Förslag: *Författningsändringarna bör träda i kraft den 1 januari 2023.*

UR har inget att erinra mot förslaget.

För Sveriges Utbildningsradio AB

Sofia Wadensjö Karén

Verkställande direktör